

Αφηγηματικές τεχνικές – Αφηγηματικοί τρόποι

Αφηγηματικές τεχνικές είναι οι ακόλουθες:

- Ο αφηγητής
- Το είδος της αφήγησης (δηλαδή, οι αφηγηματικοί τρόποι)
- Η οπτική γωνία
- Η εστίαση
- Ο χρόνος της αφήγησης

ΑΦΗΓΗΤΗΣ

Συγγραφέας και αφηγητής δεν πρέπει να συγχέονται, ακόμη και στην περίπτωση πρωτοπρόσωπης αφήγησης, όπου είναι δυνατόν να ανιχνεύονται αυτοβιογραφικά στοιχεία του συγγραφέα.

⇒ **Συγγραφέας:** είναι πραγματικό πρόσωπο με αληθινή ζωή, υπάρχει έξω από το κείμενο.

⇒ **Αφηγητής:** επινοείται από τον συγγραφέα για να πει την 'ιστορία', είναι ο διαμεσολαβητής ανάμεσα στον συγγραφέα και στον αναγνώστη. Είναι πρόσωπο του κειμένου, υπάρχει μόνο στο πλαίσιο του πλασματικού λόγου, συνιστά ένα κατασκεύασμα από λέξεις. Πρόκειται για το υποκείμενο ή τον φορέα της αφήγησης, ο οποίος είναι δυνατόν να αφηγείται σε πρώτο /δεύτερο/τρίτο/πρόσωπο.

Σε ένα αφηγηματικό έργο, ο αφηγητής μπορεί να είναι ένας ή και περισσότεροι.

Ο αφηγητής με βάση τη συμμετοχή του στην ιστορία ονομάζεται:

- **Ομοδιηγητικός:**

Συμμετέχει στην ιστορία την οποία αφηγείται είτε ως πρωταγωνιστής (αυτοδιηγητικός αφηγητής) είτε ως παρατηρητής ή αυτόπτης μάρτυρας.

- **Ετεροδιηγητικός:**

Δεν έχει καμιά συμμετοχή στην ιστορία που αφηγείται.

- **Παντογνώστης αφηγητής:** Είναι ο αφηγητής που γνωρίζει τα πάντα, εποπτεύει τα πάντα, αλλά δεν μετέχει στη δράση, δεν είναι δηλαδή ένα από τα πρόσωπα της ιστορίας. Στον παντογνώστη αφηγητή αντιστοιχεί η αφήγηση χωρίς εστίαση (μηδενική), δεδομένου ότι αυτός δεν παρακολουθεί την αφήγηση από μια οπτική γωνία, αλλά είναι πανταχού παρών σαν ένας μικρός θεός.

Ο αφηγητής με βάση το αφηγηματικό επίπεδο ονομάζεται:

- **Εξωδιηγητικός:** αφηγείται την κύρια ιστορία είτε συμμετέχοντας είτε όχι.
- **Ενδοδιηγητικός:** βρίσκεται μέσα στην ιστορία και αφηγείται μια δεύτερη ιστορία.

ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΟΙ ΤΡΟΠΟΙ

- Αφήγηση ή Διήγηση
- Διάλογος
- Περιγραφή
- Σχόλια
- Εσωτερικός μονόλογος

- **Αφήγηση:** ο αφηγητής περιγράφει τι συνέβη με δικά του λόγια ή εκθέτει σκέψεις και συναισθήματα των προσώπων, χωρίς άμεση παράθεση χωρίς άμεση παράθεση των λόγων τους .

- **Διάλογος:** - Διάλογος σε αφηγηματικό κείμενο, όπου αποδίδεται πιστά ο λόγος των προσώπων (ύφος, ιδίωμα, λεξιλόγιο κτλ.) με τη χρήση παύλας /εισαγωγικών. - Θεατρικός διάλογος, όπου απουσιάζει εντελώς ο αφηγητής και η υπόθεση εξελίσσεται με διαλογικό τρόπο - θεατρική τεχνική
- **Περιγραφή:** λεπτομερής απόδοση, αναπαράσταση τόπων, καταστάσεων και χαρακτήρων.
- **Σχόλια:** γνώμες, κρίσεις, σχόλια του αφηγητή που οδηγούν σε γενικεύσεις.
- **Μονόλογος /εσωτερικός μονόλογος:** λόγος χωρίς ακροατή, «ροή της συνείδησης» - ακραία περίπτωση απόσυρσης του αφηγητή.

ΕΣΤΙΑΣΗ (ποιος βλέπει τα γεγονότα)

- **Μηδενική:** Ο αφηγητής ξέρει περισσότερα από ό,τι τα πρόσωπα, είναι έξω από τη δράση (παντογνώστης)
Αφηγητής > Πρόσωπα
- **Εσωτερική:** Ο αφηγητής ξέρει όσα και τα πρόσωπα
Αφηγητής = Πρόσωπα
- **Εξωτερική:** Ο αφηγητής ξέρει λιγότερα από τα πρόσωπα
Αφηγητής < Πρόσωπα

Ο ΧΡΟΝΟΣ ΤΗΣ ΑΦΗΓΗΣΗΣ

ΧΡΟΝΟΣ ΑΦΗΓΗΣΗΣ (ΧΑ) - ΧΡΟΝΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ (ΧΙ)

ι. Ως προς τη σειρά /τάξη (η σχέση ανάμεσα στη χρονική διαδοχή των γεγονότων στην ιστορία και τη και τη διάταξή τους στο κείμενο)

- **Ευθύγραμμη σειρά** - χρονική ακολουθία.
- **Αναχρονία** - παραβίαση χρονικής σειράς, ασυμφωνία ΧΙ και ΧΑ:

❖ **Ανάληψη (flashback)**: αναδρομική αφήγηση γεγονότων που είναι προγενέστερα από το σημείο της ιστορίας όπου βρισκόμαστε.

❖ **Πρόληψη (flashforward)**: πρόδρομη αφήγηση που ανακαλεί εκ των προτέρων γεγονότα, τα οποία στην ιστορία θα διαδραματιστούν αργότερα (προοικονομία).

Ο ρυθμός της αφήγησης:

η επιτάχυνση, η παράλειψη, η περίληψη, η έλλειψη ή το αφηγηματικό κενό, η επιβράδυνση.